

پژوهشی در سیر تکاملی بانک میزان پاکستان

اشکان بذرافشان *

* دانشجوی کارشناسی ارشد

چکیده

جمهوری اسلامی پاکستان به عنوان یکی از کشورهای پیشرو در زمینه بانکداری اسلامی از سال ۱۹۸۰ میلادی در این کشور آغاز به کار کرد. در سال ۲۰۰۱ میلادی با اجرای نظام دوگانه بانکداری اسلامی و بانکداری متعارف (ربوی) صنعت بانکداری اسلامی این کشور رو به شکوفایی گذاشت. هم اینک از مجموع ۳۸ بانک در قالب ۸۳۰۰ شعبه، تعداد ۵ بانک کاملاً اسلامی و ۱۷ بانک دارای باجه مستقل اسلامی با بیش از ۱۴۰۰ شعبه، خدمات و محصولات اسلامی خود را به مشتریان ارائه می‌دهند. براساس اعلام بانک مرکزی پاکستان، سهم بانکداری اسلامی از بازار بانک‌های این کشور به ۱۰ درصد رسیده است و پیش‌بینی می‌شود تا سال ۲۰۲۰ میلادی به دو برابر برسد.

در شرایط کنونی الگوهای اجرایی متفاوتی براساس شریعت اسلامی در هر یک از کشورها اجرا شده است. با توجه به قرابت فرهنگی و تاریخی و نوع تفکر اسلامی حاکم بر کشور پاکستان، بانک میزان به عنوان نخستین و بزرگ‌ترین بانک اسلامی این کشور مورد بررسی قرار گرفته است تا با شناسایی ابزارها، محصولات و خدمات منطبق با شریعت اسلامی بتوانیم با استفاده از تجارب حاصله اسباب رونق و گسترش صنعت بانکداری اسلامی در کشورمان را فراهم کنیم. از این رو در این مقاله با روش تحقیق توصیفی روش‌های نوین تجهیز و تخصیص منابع در نظام بانکداری اسلامی پاکستان با تکیه بر بانک میزان مورد بررسی قرار می‌گیرد.

واژه‌های کلیدی: بانکداری اسلامی، تامین مالی اسلامی، شریعت اسلامی.

مقدمه

بانکداری در پاکستان برای اولین بار و به‌طور رسمی پس از استقلال این کشور از بریتانیا در سال ۱۹۴۷ میلادی آغاز شده است که در ۱۴ اوت همان سال توسط "قائد اعظم محمدعلی جناح" در کراچی (بزرگ‌ترین شهر پاکستان) بانک دولتی پاکستان تاسیس شد که بعدها عنوان بانک مرکزی این کشور را به‌خود اختصاص داد. لیکن آنچه در گزارش مطرح است آغاز فعالیت بانکداری اسلامی در پاکستان است که قدمت آن به بیش از سه دهه یعنی به سال ۱۹۷۷ میلادی بر می‌گردد.

آغاز مفهوم بانکداری اسلامی در پاکستان به دهه ۱۹۵۰ بر می‌گردد. به زمانی که اقتصاددانان، علاقه‌مند به ایدئولوژی بانکداری اسلامی بودند. پاکستان اولین کشوری است که مبادرت به استقرار یک نظام مالی اسلامی کامل کرد. این کشور به اجرای این مفهوم از طریق تغییر و تدوین دوباره برنامه‌ها برای نیل به اهدافش اصرار ورزید. لیکن پس از ۲۰ سال وضعیت تغییر کرد. هنگامی که رهبران دریافتند که سیستم بریتانیایی تفکیک‌ناپذیر کشور قابل تغییر نیست. پاکستان تلاش کرد تغییراتی سریع و در سطح گسترده اعمال نماید.

اولین مرحله اصلاحات اقتصادی در پاکستان به سال ۱۹۷۹ بر می‌گردد. زمانی که وصول زکات بر انواع حساب‌های پس‌انداز موجود در کلیه بانک‌ها وضع گردید. اما این روش موثر واقع نشد. به زعم مخالفان، توزیع زکات از طریق بانک‌ها که به‌عنوان مسئول و سرپرست پول شناخته نمی‌شوند، روشی اسلامی به شمار نمی‌آید. [1]

پیش از این در سپتامبر ۱۹۷۷ وظیفه تهیه و تدوین طرحی منطبق بر شریعت اسلامی برای اقتصاد کشور به شورای جهان‌بینی اسلامی پاکستان واگذار شد. بنابراین، در نوامبر ۱۹۷۷ شورا گروهی از اقتصاددانان و خبرگان امور بانکی را تعیین کرد. اعضای هیئت یاد شده گزارش خود را در فوریه ۱۹۸۰ به شورای جهان‌بینی اسلامی پاکستان تسلیم کرد. به منظور تطبیق کامل گزارش یاد شده با اصول اسلامی، شورا اصلاحات و تعدیلات لازم را در آن معمول کرد و پس از حک و اصلاح و آماده شدن کامل آن گزارش، در ژوئن ۱۹۸۰ به ریاست جمهوری پاکستان ارائه نمود. [2]

با آغاز تدریجی فرایند اسلامی شدن بانکها در پاکستان طی سالهای ۱۹۸۰-۱۹۷۹ پاکستان آغوش خود را بر روی فرآیند اسلامی شدن گشود. در این راستا، دولت نیز متعهد به ایجاد یک نظام اقتصادی اسلامی در پاکستان و انجام تمام اقدامات لازم در این زمینه شد. [3]

به طور کلی، در کشور پاکستان برای رشد بانکداری اسلامی سه راهبرد:

اول- تأسیس بانکهای کاملاً اسلامی نوپا با مشارکت بخش خصوصی

دوم- ایجاد بانکهای تجاری به عنوان مکمل بانکهای اسلامی

سوم- ایجاد یک باجه مخصوص عملیات بانکداری اسلامی در تمام شعب بانکهای تجاری در دستور کار قرار گرفت و قواعدی که توسط بانکهای اسلامی برای اعطای تسهیلات پذیرفته شد را در چهارگروه ارائه کرد. [4]

- اصل تسهیم سود و زیان^۱

- اصل مبتنی بر هزینه و دستمزد^۲

- اصل خدمات بدون بهره^۳

- اصل تابعه کمکی^۴

پس از اعلام دولت پاکستان مبنی بر ممنوعیت انجام معاملات ربوی در تمام نظام مالی که شامل بانکها نیز می شد، بانکداری براساس نرخ بهره ممنوع گشت و در هماهنگی با دستور صادره از سوی دولت پاکستان در ژانویه ۱۹۸۰ باجههای مجزایی در بانکهای تجاری تأسیس گردید. بانک خارجی برای سپرده براساس روش مشارکت در سود و زیان^۵ اقداماتی به منظور ایجاد ابزارهای جدید غیرربوی انجام داد. [4]

مقامهای قانونی پاکستان در سال ۲۰۰۱ میلادی به طور رسمی از نظام بانکداری اسلامی سراسری به نظام بانکداری اسلامی دوگانه تغییر مسیر دادند و اجازه فعالیت بانکهای اسلامی و غیراسلامی در کنار هم صادر شد. بدین منظور در اوایل دسامبر

¹ - Profit and Loss Sharing

² - Fees Based

³ - Free Services

⁴ - Amcillary Principle

⁵ - PLS: profit and loss sharing

بانک مرکزی پاکستان جزئیات و معیارهای تشکیل بانکهای تجاری اسلامی منطبق با اصول اسلامی در بخش خصوصی را منتشر کرد.

برای ایجاد بانکهای تجاری مکمل در چهارم نوامبر ۲۰۰۲ قوانین جدیدی به تصویب رسید و بعدها در بخش ۲۳ قوانین بانکداری به عنوان اصول پذیرفته شده در نظر گرفته شد. مهم ترین اصل آن این است که تمام عملیات بانکداری می بایست براساس دستورات اسلام که در قرآن و سنت آمده است انجام شود. بر همین مبنا بانکهای تجاری اجازه یافتند که در کنار عملیات بانکداری اسلامی به فعالیت بپردازند. [5]

ایجاد باجه های مستقلی در داخل هر یک از بانکهای تجاری با دستورالعمل های قانونی و الزامات مورد نیاز تاسیس شد و شیوه جداسازی سرمایه بانکداری اسلامی از سرمایه بانکهای تجاری مورد توجه قرار گرفت. [5]

هم اکنون هفت بانک و موسسه بزرگ شامل: برج بانک، بانک اسلامی پاکستان، بانک البرکات، بانک اسلامی دبی پاکستان، استاندارد چارتر صدیق، UBL امین و بانک میزان ارائه دهنده خدمات مالی اسلامی به مشتریان هستند. در این گزارش به تفصیل با فعالیتها، محصولات و خدمات بانکی بانک میزان آشنا می شویم.

۱- بانک میزان پاکستان

بانک میزان نخستین و بزرگ ترین بانک اسلامی تجاری و هشتمین بانک بزرگ در پاکستان است. این بانک تعداد ۴۲۸ شعبه در ۱۱۷ شهر دارد و دفتر مرکزی آن در شهر کراچی است. سهم این بانک از بازار بانکداری اسلامی کشور به ۳۵ درصد می رسد و آژانس رتبه بندی JCR-VIS از نظر کیفیت، جایگاه این بانک را به عنوان تنها بانک اسلامی در بالاترین رتبه AA استاندارد در صنعت بانکداری اسلامی این کشور قرار داده است.

بانک میزان بیانیه بنیانگذار پاکستان را درباره مفهوم بانکداری اسلامی در سال ۱۹۴۷ الگوی کار خود قراردادده است. در این بیانیه آمده است: "ما باید در راه سرنوشت

خود بکوشیم. چرا که در حال حاضر سیستم اقتصادی جهان مبتنی بر مفهوم واقعی اسلام، یعنی برابری، برادری و عدالت اجتماعی استوار است."

۱-۱- تاریخچه بانک

سال ۱۹۹۷- بانک سرمایه‌گذاری المیزان طی حکم بانک مرکزی کشور به عنوان بانک اسلامی آغاز به کار کرد و آقای عرفان صدیقی به عنوان مدیر ارشد اجرایی این بانک (مدیرعامل) منصوب شد.

سال ۲۰۰۲- بانک سرمایه‌گذاری المیزان طی مراسمی با حضور ژنرال پرویز مشرف تبدیل به بانک تجاری اسلامی تمام عیار شد و اولین مجوز بانکداری اسلامی در این کشور را به نام خود رقم زد و همزمان به بانک میزان تغییر نام داد.

سال ۲۰۰۳- بانک میزان به عنوان بانک پیشگام در صنعت بانکداری اسلامی کشور طیف گسترده‌ای را از محصولات توسعه‌یافته را ارائه داد و برای نخستین بار در کشور به عنوان صندوق اسلامی میزان عضو صندوق مشترک اسلامی شد.

سال ۲۰۰۴- بانک میزان سازمانی با نام سازمان بانکداری اختصاصی اسلامی (IBD) را تاسیس کرد که با ادغام بخش اقتصاد اسلامی و تحقیقات و بخش بانکداری اسلامی ایجاد شده است، دولت پاکستان نیز اجازه ارائه اولین صکوک بین‌المللی را به این بانک معادل ۵۰۰ میلیون دلار صادر کرد. این امر موفقیت بزرگی برای این بانک به عنوان مشاور شریعت اسلامی کسب کرد.

سال ۲۰۰۷- بانک میزان، عقد استصناع را برای تامین مالی و نیاز سرمایه به مشتریان معرفی کرد.

سال ۲۰۰۸- این بانک تامین مالی تجارت^۱ را به منظور جذب سرمایه و تامین مالی از سهام کالا را به مشتریان معرفی کرد.

سال ۲۰۱۰- بانک میزان به منظور توسعه کسب و کار مشتریان حساب جدیدی مبتنی بر مضاربه ارائه می‌دهد که که مجموعه‌ای از خدمات رایگان را به همراه دارد.

^۱-Tljarah

سال ۲۰۱۱- مقرر جدید این بانک در شهر کراچی افتتاح شد.

سال ۲۰۱۲- بانک میزان نخستین تبلیغات امور مالی کشاورزی اسلامی را ارائه داد.

سال ۲۰۱۴- در ۱۸ اکتبر این سال انتقال برخی از حساب‌های بانک HSBC پاکستان به این بانک صورت پذیرفت. افزون بر آن حساب کفالت منطبق بر شریعت اسلام راه‌اندازی شد.

سال ۲۰۱۵- با همکاری بانک توسعه اسلامی، کارگاه آموزش بانکداری اسلامی برای بانک مرکزی جیبوتی برگزار شد و همچنین طرح جدید تامین مالی کسب و کار جوانان و برای کارآفرینان کوچک و شرکت‌های کوچک منطبق با شریعت ارائه شده است (PMYBL).

۱-۲- چشم انداز بانک

- ایجاد بانکداری اسلامی به‌عنوان گزینه نخست برای تسهیل در اجرای یک نظام عادلانه اقتصادی که برای جامعه عدالت محور بشری الزامی است.

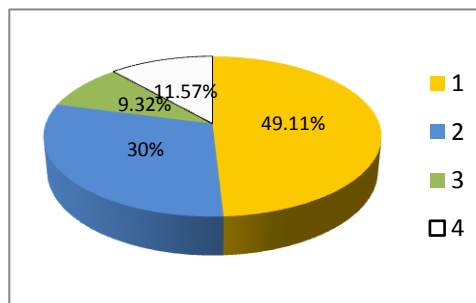
۱-۳- مأموریت بانک

عرضه محصولات مبتنی بر نوآوری به‌منظور رسیدن به یک بانک اسلامی برتر را در دستور کار قرار داده است و در این راه ارزش افزوده محصولات و خدمات به مشتریان منطبق با شریعت اسلام از طریق ایجاد یک فرهنگ سازمانی براساس عدالت، انصاف و احترام به سرمایه‌گذاران و حفظ ارزش‌های فردی مدنظر این بانک قرار دارد.

۱-۴- ساختار سهام

سهام این بانک بین چهار سهامدار عمده به ترتیب زیر تقسیم شده است:

اول- شرکت سرمایه‌گذاری و مالی نور کویت	۴۹/۱۱ درصد
دوم- شرکت سرمایه‌گذاری سهامی خاص کویت پاکستان	۳۰ درصد
سوم- بانک توسعه اسلامی- جده	۹/۳۲ درصد
چهارم- مدیریت سرمایه‌گذاری المیزان (با مسئولیت محدود)	۱۱/۵۷ درصد

اول - شرکت سرمایه‌گذاری و مالی نور

این شرکت کویتی در زمینه‌های سرمایه‌گذاری و خدمات مالی در کشورهای کویت، آسیای میانه و آسیای شرقی و دیگر بازارهای در حال پیدایش فعالیت دارد.

دوم - شرکت سرمایه‌گذاری کویت پاکستان

این شرکت در سال ۱۹۷۹ میلادی تاسیس و در زمینه‌های اموریانکی در پاکستان مشغول به فعالیت شد و حاصل سرمایه‌گذاری مشترک میان دولت‌های پاکستان و کویت است.

سوم - بانک توسعه اسلامی

این بانک با تصویب در کنفرانس وزرای اقتصاد کشورهای اسلامی در شهر جده عربستان در جولای ۱۹۷۵ میلادی فعالیت خود را رسماً آغاز کرد.

چهارم - شرکت سرمایه‌گذاری المیزان

بزرگ‌ترین شرکت مدیریت دارایی منطبق با شریعت اسلامی بخش خصوصی در پاکستان و یکی از شرکت‌های تابعه بانک میزان است که بیش از ۱۳ سال سابقه در زمینه مدیریت سرمایه‌گذاری اشخاص حقیقی و حقوقی را دارد.

۵-۱- هیئت مدیره بانک

تیم مدیریتی بانک توسط یک گروه از بانکداران حرفه‌ای و متعهد اداره می‌شود. اعضای هیئت مدیره عبارت‌اند از: شیخ ابراهیم بن خلیفه آل خلیفه (رئیس هیئت مدیره)، ریاض ادريس (نایب رئیس)، محمد رجب عزروق، رعنا احمد همایون، رحمان عبید، محمد عبدالعلیم، علا السراوی، عدرا مجتبی، عرفان صدیقی (مدیرعامل) و اسلام عارف (قائم مقام مدیرعامل).

الف- شیخ ابراهیم بن خلیفه آل خلیفه:

- دارای ۳۵ سال تجربه در زمینه‌های مختلف مالی اسلامی در سازمان‌های منطقه‌ای و جهانی

- رئیس سازمان حسابداری و حسابرسی مؤسسات مالی اسلامی^۱ که در زمینه استانداردهای این مؤسسات فعال است.

- رئیس هیئت امنای مرکز بین‌المللی عرب در کارآفرینی و آموزش سرمایه‌گذاری در سازمان توسعه صنعتی سازمان ملل متحد (بحرین)

- معاون بانک مرکزی بحرین

- معاون وزیر مالیه و اقتصاد دولت بحرین

- وزیر مسکن دولت بحرین

- رئیس بانک بین‌المللی خلیج فارس

- رئیس کمیته مالی شرکت نفت بحرین

ب- ریاض ادريس^۲

- فارغ التحصیل مهندسی شیمی از دانشگاه نیوکاسل و کارشناسی ارشد از دانشگاه کویت

- عضو هیئت مدیره و رئیس کمیته مدیریت ریسک و کمیته حسابرسی از شرکت سرمایه‌-

گذاری مالی نور کویت

- مدیر ارشد شرکت نفت صنایع ایکاروس

^۱- AAOIFI: Accounting and Auditing Organization for Islamic Financial Institutions

^۲- Saa.Edress

- عضو هیئت مدیره مجتمع شرق میانه، شرکت بین‌المللی ویبولیتین و MERAK HOLDING

ج- رحمان عبید

- فارغ التحصیل از مؤسسه حسابداران خبره ولز انگلستان
- دارای بیش از ۳۵ سال تجربه در اروپا، خاورمیانه و شرق آفریقا
- رئیس اسبق کمیته تدوین استانداردهای حسابرسی و معاون رئیس استانداردهای حسابداری و حسابرسی سازمان حسابداری و حسابرسی موسسات مالی اسلامی
- مروج چندین طرح ابتکاری از جمله مرکز بانکداری اسلامی تعالی در بحرین

د- محمد عبدالعلیم

- حسابدار خبره FCA
- مدیرعامل شرکت دولتی نفت پاکستان
- مدیر اجرایی و دبیرکل سرمایه‌گذاران در خارج از کشور اتاق بازرگانی و صنایع

ه- علاء السراوی^۱

- دارای لیسانس بازرگانی از دانشگاه واشنگتن شرقی آمریکا
- مدیر شرکت سرمایه‌گذاری الاهلی کویت
- مدیر شرکت سرمایه‌گذاری بین‌المللی WAFRA (کویت)
- مدیر شرکت سرمایه‌گذاری املاک و مستغلات البلاد

و- خانم عذرا مجتبی

- مدیر مالی وزارت دارایی اسلام آباد
- استاد دانشگاه کراچی
- مشاور بازرگانی سفارت پاکستان در ایتالیا
- معاون وزیر امور خارجه
- مدیر شرکت فولاد میلز

^۱-Ala. Alsarawi

ز- رجب عزروق^۱

- مدیر منتخب بانک توسعه اسلامی
- دارای مدرک لیسانس بازرگانی از دانشگاه لیبی
- حسابدار خبره از ولز انگلستان
- مدیرعامل بانک اسلامی بحرین
- عضو هیئت مدیره شرکت سرمایه‌گذاری المیزان
- وزیر اسبق خزانه‌داری لیبی
- رئیس بانک مرکزی لیبی

ح- عرفان صدیقی

- حسابدار خبره از ولز انگلستان
- دارای تجربه در بخش مالی و همکاری با شرکت سرمایه‌گذاری ابوظبی
- مدیر شرکت سرمایه‌گذاری کویت پاکستان
- عضو هیئت امانت سازمان حسابداری و حسابرسی مؤسسات مالی اسلامی
- رئیس سازمان استاندارد تنظیم در حسابداری و امور مالی اسلامی
- عضو کمیته راهبردی دولت پاکستان در توسعه بانکداری اسلامی

ط- اسلام عارف

- حسابدار خبره از ولز انگلستان
- عضو همکار از مؤسسه حسابداران خبره پاکستان
- مدیرعامل اسبق بانک فیصل و بانک MCB
- عضو کنونی هیئت مدیره شرکت سرمایه‌گذاری المیزان

۶-۱- هیئت نظارت شریعت

اجرای موفقیت آمیز الگوی اسلامی بر پایبندی مطلق به اصول شریعت اسلامی استوار است و این هیئت سنگ بنای بانک از آغاز تا به امروز را تشکیل می‌دهد.

---

^۱-Azzaroog

نقش اصلی هیئت نظارت در حفظ و تقویت، تعهد و اطمینان در زمینه‌های عملیات بانکی با رعایت دقیق شریعت اسلامی است.

"محمدتقی عثمانی" از چهره‌های مشهور در زمینه شریعت اسلامی، به‌ویژه امور مالی اسلامی است. وی هم‌اکنون مشاور تعدادی از مؤسسات مالی آموزش بانکداری اسلامی است و از سوابق فعالیت ایشان می‌توان به مقام قضاوت در دادگاه عالی پاکستان طی سالهای ۲۰۰۲ - ۱۹۸۲ میلادی اشاره کرد. حدود ۳۹ سال نیز به تدریس در موضوعات اسلامی اشتغال داشته است.

محمدتقی عثمان فارغ التحصیل دانشگاه پنجاب و درجه تخصص اسلامی و تکمیلی فقه را از دارالعلوم کراچی دریافت کرده است و هم‌اینک نیز ریاست این هیئت را برعهده دارد. علاوه بر آن دارای مسئولیت‌های زیر نیز است:

- رئیس شریعت بانک مرکزی بحرین
- " بانک اسلامی ابوظبی
- " دبی بانک
- " آژانس رتبه بین المللی اسلامی بحرین
- " تکافل سوئیس و پاک کویت
- " بانک اسلامی پاکستان
- " بانک ARCAPITA بحرین
- عضو شریعت بانک توسعه اسلامی و شرکت اسلامی بخش خصوصی ICD

۷-۱- محصولات و خدمات مالی بانک

بانک میزان در عرصه رقابت با سایر بانک‌ها تلاش می‌کند تا با ارائه خدمات نوآورانه منطبق با شریعت اسلامی نیازهای مشتریان را شناسایی و تامین کند. از این رو هم‌اکنون محصولات مالی خود را در بخش‌های بانکداری شخصی، بانکداری تجاری و حق بیمه بانکی ارائه می‌دهد.

۱-۷-۱- بانکداری شخصی

این بانک به منظور تجهیز و تخصیص منابع خود، بخش‌های زیر را ارائه می‌کند:

اول- حساب‌های سپرده

دوم- خدمات

سوم- گواهی نامه‌ها

چهارم- مدیریت دارایی

پنجم- مصرف‌کننده مالی

اول- حساب‌های سپرده

در این بخش حساب‌های متعددی از قبیل حساب کودکان، حساب نوجوانان، حساب پس‌انداز پوند و یورو و دلار، حساب جاری رویه، حساب لیبکو حساب بخت وجود دارد که مهم‌ترین آن عبارت‌اند از:

الف- حساب لیبک^۱

حساب سپرده‌گذاری است که می‌توان به منظور سفر حج به صورت مضاربه استفاده کرد. دوره این طرح به مدت ۶ ماه تا ۲۰ سال بوده و برای تامین مالی اسلامی مشتریان طراحی شده است.

ویژگی‌ها

- امکان افتتاح حساب به صورت شخص یا مشترک با اعضا خانواده
- واریز سهم سپرده به صورت منظم توسط مشتریان که پس از اتمام وجه سپرده، سپرده‌گذار حق سفر با درگرو آوردن بودجه خود برای عزیمت فراهم می‌سازد.

---

^۱- Labbaik

ب- حساب بخت^۱

حساب پس انداز با سود حلال است که دارای بازده ماهانه است و از انعطاف پذیری مناسبی برای برداشت پس انداز برخوردار است. این حساب را می توان با حقوق و مزایا و یا خوداشتغالی برای زنان خانه دار و بازنشستگان افتتاح کرد که براساس مضاربه طراحی شده است و نیز برای تأمین نیاز مالی مشتریان از عقود مباحه، استصناع، اجاره و مشارکت کاهشی استفاده می شود.

دوم- خدمات**الف- بانکداری بانوان**

بانک میزان به عنوان نخستین بانک کشور به صورت اختصاصی، شعبه جدیدی را برای بانوان طراحی کرده است و خدمات ارائه شده نیز براساس اصول شریعت اسلامی در محیط راحت و امن ارائه می شود. هم اکنون تنها شعبه برکت حیدری در شهر کراچی مشغول به خدمت رسانی به مشتریان است و سود پرداختی به حسابها حلال به منظور تأمین نیاز این مشتریان در قالب عقد اجاره برای خرید اتومبیل، تسهیلات پرداخت می شود.

ب- بیمه اسلامی (تکافل)

این بانک بابت تصادف، مرگ، از کارافتادگی دائم و برداشت نقدی از دستگاههای خودپرداز تا سقف یک میلیون روپیه به تمام دارندگان حساب (تاسن ۶۰ سالگی) که مبلغ ۱۰ هزار روپیه ماهانه به طور متوسط در حساب خود حفظ کرده اند پرداخت می کند.

---

^۱-Bachat

سوم- گواهی نامه‌ها**الف- گواهی میزان^۱**

این گواهی به صورت سپرده بلندمدت با بازده مورد انتظار بالا و در قالب مضاربه است و برای مشتریانی که دارای شرکت‌های بزرگ هستند ایده‌آل است. به طوری که سود حاصل از این گواهی به صورت ماهانه و حداکثر ۷ سال مدت این گواهی است و حداقل سرمایه‌گذاری برای زنان سرپرست خانوار و شهروندان ویژه ۵۰ هزار روپیه و برای عموم مردم ۱۰۰ هزار روپیه است.

ب- گواهی مضاربه دلار

این محصول نوعی سپرده سرمایه‌گذاری با بازده رقابتی است که مدت آن ۳ ماه تا ۲ سال و سود حاصل از آن پس از ۶ ماه و یا در سر رسید به سپرده‌گذار پرداخت می‌شود.

ج- گواهی مضاربه ماهیانه

این گواهی سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت و با سود حلال و به صورت مضاربه و ماهانه پرداخت می‌شود. حداقل سرمایه‌گذاری در این گواهی ۱۰۰ هزار روپیه است.

د- گواهی سرمایه‌گذاری اسلامی^۲

این محصول، سپرده با سود حلال و مبتنی بر مضاربه است و مدت آن ۳ ماه تا ۵ سال است. حداقل سرمایه‌گذاری برای سود ۳ ماهه ۵۰ هزار روپیه و حداقل سرمایه‌گذاری برای سود ماهانه ۲۰۰ هزار روپیه است.

چهارم- مدیریت دارایی**الف- کفالت^۳**

این محصول یک ترکیب منحصر به فرد از صرفه‌جویی در سرمایه‌گذاری است که منطبق با شریعت اسلامی به انضمام بیمه اسلامی است و در زمینه‌های تحصیلات تکمیلی فرزندان

^۱-Amdan

^۲-Coi

^۳-Kffalah

در دانشگاه‌های معتبر، ازدواج فرزندان، مراسم حج و طرح بازنشستگی به ارائه خدمت می‌پردازد.

ویژگی‌های طرح

- آغاز اجرای طرح با حداقل ۲۰۰۰ روپیه به صورت ماهانه
- قابل اجرا برای سنین ۳ تا ۱۵ سال
- پرداخت انعطاف‌پذیر به صورت ماهانه، فصلی و سالانه
- طرح مورد حمایت بیمه اسلامی (تکافل) است
- پرداخت سود ماهانه (داشتن ارزش نقدی باسود)
- سرمایه‌گذاری دوباره در طرح پس از اتمام آن
- سن شرکت‌کننده در طرح حج و بازنشستگی ۱۸ تا ۵۵ سال است
- حداقل مدت طرح ۳ سال است.

پنجم- مصرف‌کننده مالی

تأمین نیاز مشتریان خرد به منظور خرید منزل، خودرو، لپ‌تاپ و غیره است که به صورت زیر انجام می‌پذیرد:

الف- خرید خودرو

در قالب عقد اجاره (لیزینگ) که پس از اتمام دوره اجاره، مالکیت خودرو در برابر سپرده اولیه به مشتری تعلق می‌گیرد و بانک، خودرو را می‌خرد و به مشتری به مدت ۱ تا ۵ سال اجاره می‌دهد.

ب- خرید منزل (طرح آسان خانه)

بانک با عقد قرارداد مشارکت کاهشی در تأمین مالی آن مشارکت می‌کند و مشتری با پرداخت ماهانه، سهم خود را افزایش می‌دهد. سرانجام، مشتری به عنوان تنها صاحب آن اموال قلمداد می‌شود.

ج- خرید لپ تاپ

این محصول برای تأمین نیاز مشتریان در دوره مالی ۳ تا ۲۴ ماه ارائه می‌شود که دارای یک سال گارانتی و بیمه اسلامی آن به صورت ۱۰۰ درصد تأمین خسارت و ۵۰ درصد تأمین سرقت است.

د- تسهیلات مالی ژنراتور برق

این محصول بر مبنای شریعت اسلامی است و بانک برای رفع نیاز مشتریان این تسهیلات را ارائه می‌دهد.

۲-۷-۱- بانکداری تجاری

این نوع بانکداری به منظور ارائه راه‌حل‌های جامع مالی از طریق معرفی محصولات متنوع در بانک میزان طراحی شده است به طوری که بر روابط بلندمدت با مشتریان براساس اصول شریعت اسلامی تأکید ویژه‌ای دارد.

بانکداری تجاری به بخش‌های زیر تقسیم می‌شود:

- اول- حساب‌های سپرده
- دوم- گواهی سرمایه‌گذاری
- سوم- مدیریت دارایی
- چهارم- مدیریت خزانه‌داری
- پنجم- مؤسسات مالی
- ششم- خدمات بانکی
- هفتم- خدمات مشاوره اسلامی

ششم - حساب سپرده**الف- حساب سپرده مؤسسات اسلامی^۱**

این حساب، محصول منحصر به فرد برای نهادهای مالی بین‌المللی و مؤسسات مالی اسلامی طراحی شده است که در حال حاضر فرصتی مغتنم برای مدیریت نقدینگی است.

^۱- MIIDA

علاوه بر طراحی مبتنی بر سود در نگهداشت حساب، از مزیت مشورت با بانک نیز برخوردار است. این محصول براساس مضاربه بنا شده و تحت انواع عقود اسلامی مانند: مباحه، صکوک، اجاره سرمایه‌گذاری می‌شود.

از ویژگی‌های این حساب می‌توان به تضمین بازدهی بالا، دسترسی آسان، ثبات و انطباق با شریعت اسلامی اشاره کرد و حداکثر میزان سرمایه‌گذاری در این طرح یک میلیارد روپیه پاکستان^۱ و سود آن به صورت ماهانه پرداخت می‌شود.

ب- حساب مونافا^۲

این حساب پس‌انداز به صورت خاص برای اشخاص حقوقی و شرکت‌های بزرگ طراحی شده است و این اجازه را می‌دهد که انتظار بازدهی بالاتر را در موازنه با پول نقد داشت و هیچ محدودیتی در سرمایه‌گذاری وجود ندارد. این حساب نیز بر اصل مضاربه استوار است و به منظور تامین مالی از عقود مباحه، صکوک و اجاره استفاده می‌شود.

ج- حساب ویژه تجارت

این حساب مبتنی بر اصل مضاربه بوده و طیف گسترده‌ای از خدمات را به همراه دارد. صاحبان این حساب، بازرگانان شرکت‌ها هستند و برای تامین مالی این دسته از مشتریان از عقود مباحه، استصناع، اجاره و مشارکت کاهشی استفاده می‌شود.

ویژگی‌های حساب

- حداقل سرمایه‌گذاری مورد نیاز برای افتتاح حساب ۱۰۰ روپیه
- عدم محدودیت در برداشت از حساب
- ارائه خدمات رایگان
- دسترسی سریع به حساب در سراسر کشور (از طریق بانکداری اینترنتی و آنلاین)
- شارژ رایگان ماهانه برای حساب‌هایی که به طور متوسط ۲۵ هزار روپیه دارند
- ارائه دسته چک رایگان

^۱-PKR

^۲-Karobari- Munafa

- ارائه بانکداری اینترنتی و آنلاین رایگان
- ارائه کارت اعتباری رایگان
- ارائه بیمه اسلامی (تکافل) در صورت مرگ تصادفی به صورت رایگان و ناتوانی دائمی تا یک میلیون روپیه و بیمه برای برداشت نقدی از خودپرداز در حد متوسط ۱۰ هزار روپیه و بالاتر
- از دیگر حساب‌هایی که می‌توان برشمرد عبارت‌اند از: حساب جاری و سرمایه‌گذاری روپیه، دلار، پوند و یورو.

هفتم - مالیه اسلامی کشاورزی

این محصول به منظور تأمین مالی نیازهای کشاورزان منطبق با شریعت اسلامی است. (agri assan) در این طرح محصولات خاص کشاورزی نظیر تراکتور جهت مکانیزه ساختن کشاورزی در یک دوره مالی ۳ تا ۵ سال و براساس عقود تجارت، مشارکت با مدت بازپرداخت ماهانه، ۳ ماهه و ۶ ماهه ارائه می‌شود.

(fasl assan) در این طرح نهاده‌های کشاورزی تأمین می‌شود. به طوری که حداکثر برداشت آن تا ۱۸ ماه و به صورت یکجاست.

هشتم - بانکداری سرمایه‌گذاری

شرکت مشاوره در امور مالی با شناخت نیازهای متنوع مشتریان و تمرکز بر خدمات بانکی و سرمایه‌گذاری (MBL) اقدام به مشاوره تخصصی می‌کند و راه‌حل‌های جامع مالی و نوآورانه‌ای را منطبق با شریعت اسلامی ارائه می‌دهد. از جمله عقود قابل اجرا می‌توان به اجاره، مشارکت کاهشی و استصناع اشاره کرد. همچنین تأمین مالی پروژه‌های زیرساخت بلندمدت را در بازارهای مالی برعهده دارد.

نهم - خدمات مشاوره مالی اسلامی

هدف اصلی از مشاوره، کمک به مؤسسات مالی و توسعه بانکداری اسلامی در آنهاست که از طریق انتقال تجربیات، تحقیقات و موفقیت‌ها تحت هدایت هیئت نظارت بر شریعت اسلامی انجام می‌شود. این هیئت متشکل از علمای مشهور اسلامی در پاکستان و خارج از کشور است.

این خدمات به دو صورت به مشتریان ارائه می‌شود:

الف - مشاوره مالی اسلامی در زمینه املاک و مستغلات و تامین مالی آن که نخستین مشاوره اسلامی منطبق با شریعت در امور املاک توسط گروه CAPITAS است.
ب- مشاوره مالی اسلامی برای تأمین مالی در بازار سرمایه به طوری که در ۵ سال گذشته در پاکستان، معاملات صکوک در صندوق وجوه متقابل، رشد بی‌سابقه‌ای داشته است.
با اجرای این طرح، دیگر نیازی نیست سرمایه‌گذار، پس‌انداز و تخصص و زمان خود را به ساخت اختصاص دهد. بانک میزان با رعایت اصول سرمایه‌گذاری و به پیروی از شریعت اسلام به‌عنوان مشاور مالی، مدیریت پرتفوی خود را در قالب صندوق‌های زیر به اجرا می‌گذارد:

صندوق متوازن میزان^۱، صندوق وجوه متقابل میزان^۲، صندوق مدیریت سرمایه-گذاری المیزان^۳، صندوق اسلامی میزان^۴، صندوق درآمد اسلامی میزان^۵، صندوق بازنشستگی تکافل میزان^۶، صندوق حفاظت از سرمایه میزان^۷، صندوق نقدی میزان^۸ و صندوق مقتدر میزان^۹.

ج- خدمات مشاوره‌ای به سازمان غیردولتی بین‌المللی (امداد اسلامی-IR) مستقر در بریتانیا بوده و با شیوه‌ای سازگار و منطبق با شریعت خدمات خود را به مشتریان ارائه می‌دهد.

د- خدمات مشاوره‌ای بانکداری اسلامی به بانک‌ها از جمله بانک خیبر

ه- خدمات مشاوره‌ای و آموزشی به سایر مؤسسات و رسانه‌ها و دانشگاه‌ها

-
- 1- MBF
  - 2- AMMF
  - 3- AMIM
  - 4- MIF
  - 5- MIIF
  - 6- MTPF
  - 7- MCPF
  - 8- MCF
  - 9- MSF

- ۱-هـ- برگزاری دوره آموزشی با همکاری مرکز اقتصاد اسلامی در موسسه آموزش اسلامی مارکفیلد (این موسسه در سال ۲۰۰۱ میلادی در انگلستان تاسیس شد که با هدف تقویت تعامل و گفت‌وگو میان ادیان و فرهنگ‌های گوناگون با یکدیگر و با تاکید بر دین مبین اسلام به کار خود ادامه می‌دهد و به‌عنوان یکی از معتبرترین مؤسسات ارائه دهنده دوره‌های مختلف آموزش بانکداری و مالی اسلامی در انگلستان و جهان محسوب می‌شود.
- ۲- هـ- پشتیبانی در ساخت یک برنامه تلویزیونی ۱۷ قسمتی در یک کانال تلویزیونی ملی
- ۳- هـ- آموزش اعضاء ارشد بانک مرکزی بنگلادش در زمینه بانکداری اسلامی
- ۴- هـ- برگزاری دوره‌های کامل بانکداری اسلامی در دانشگاه‌های مختلف پاکستان مانند:
- مؤسسه مدیریت بازرگانی^۱، موسسه مدیریت کسب و کار^۲، دانشگاه محمد جناح^۳، دانشگاه نیروی هوایی پاکستان^۴ و مؤسسه اقتصاد و فن‌آوری کراچی^۵
- ۵- هـ- همکاری با دانشگاه بین‌المللی رفاه^۶ در راه‌اندازی رشته MBA امور مالی اسلامی

دهم- مدیریت خزانه‌داری

هدف از تشکیل این واحد، بررسی و کنترل عملیات مربوط به خزانه‌داری داخلی و بین‌المللی براساس شریعت اسلامی است.

این مدیریت آمادگی لازم را برای ارائه نیازهای ارزی مشتریان دارد. علاوه بر آن توانایی لازم را برای تأمین نقدینگی مورد نیاز از طریق بازار بین بانکی دارد، این بانک از طریق صکوک و مرابحه در جهت بهینه‌سازی بازده اقدام کند تا به واسطه آن درآمدی حلال، نصیب سهام‌داران شود.

¹- IBA

²- IOBM

³- MAJU

⁴- IQRA

⁵- PAF-KIET

⁶- RIPHAH

یازدهم - مدیریت دارایی

شرکت سرمایه‌گذاری المیزان یکی از شرکت‌های تابعه بانک میزان و بزرگ‌ترین صندوق در بخش خصوصی کشور است که مسئولیت مدیریت دارایی را برعهده دارد و موارد زیر را رسیدگی می‌کند:

- مدیریت مبتنی بر شریعت سازگار با وجوه متقابل اسلامی
- ساختاربندی مدیریت اختیاری و غیراختیاری سهام
- ارائه خدمات مشاوره سرمایه‌گذاری

در طول ۵ سال گذشته، دارایی‌های تحت مدیریت خود را از ۱۷/۸ میلیارد روپیه در سال ۲۰۱۰ به ۶۱ میلیارد روپیه در فوریه ۲۰۱۵ و یا ۲۴۳ درصد افزایش داده است.

این شرکت روابط مناسبی براساس شیوه‌های مبتنی بر شریعت اسلامی با بیش از ۳۰ هزار سرمایه‌گذار ایجاد کرده است که از جمله می‌توان به طرح‌های متنوع حقوق صاحبان سهام، صندوق درآمد ماهانه، طرح بازنشستگی داوطلبانه و طیف گسترده‌ای از محصولات در زمینه درآمد و بازار پول اشاره کرد.

این مدیریت نقش مؤثری در کمک به راه‌اندازی سرمایه‌ها و حفظ وجوه در کشور دارد و به تازگی برای نخستین بار طرح سرمایه‌گذاری را با تمرکز بر نیازهای مشتریان، آموزش و پرورش کودکان، ساختمان و مراسم حج راه‌اندازی کرده است. این سرمایه‌گذاری‌ها تحت پوشش بیمه اسلامی (تکافل) در رخدادهای پیش‌بینی نشده قرار دارد.

این شرکت، صندوق‌های متنوعی را براساس نیاز مشتریان طراحی کرده است که عبارت‌اند از:

الف - صندوق سهام

- صندوق اسلامی میزان^۱
- صندوق متوازن المیزان^۲
- صندوق میزان در بازار بورس کراچی^۳

^۱- MIF

^۲- AMMF

^۳- KMIF

ب - صندوق متوازن- صندوق متوازن میزان^۱**ج - صندوق درآمد ثابت**- صندوق مقتدر میزان^۲- صندوق نقدی میزان^۳- صندوق درآمد اسلامی^۴**د - طرح بازنشستگی داوطلبانه**

- صندوق بازنشستگی محافظ میزان

ه - صندوق وجوه- صندوق حفاظت از سرمایه^۵

- صندوق تخصیص حفظ منابع طبیعی

صندوق مقتدر میزان^۶:

این صندوق با هدف کمک به سرمایه‌گذاران و حداکثرسازی حفاظت از سرمایه با بازده حلال تاسیس شده است. صندوق و مجموعه‌ای از اوراق بهادار دولتی مبتنی بر شریعت اسلامی به‌منظور به حداقل رساندن خطرات ریسک ناشی از سرمایه‌گذاری را و همچنین به منظور جلوگیری از نوسان‌ها، ابزار درآمد ثابت بازار سهام را به کار می‌گیرد.

ویژگی‌های طرح

- حداقل ۷۰ درصد از سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار دولتی براساس با شریعت اسلامی است
- انعطاف‌پذیری در پرداخت سود به‌صورت ماهانه، ۳ماهه، ۶ماهه و سالانه

1- MBF

2- MSF

3- MCF

4- MIF

5- MCPF

6- MSF

- معاف از مالیات

دارای اعتبار مالیاتی تا ۶۰ هزار روپیه برای افراد حقوق بگیر و یا ۷۵ هزار روپیه برای خوداشتغالی

صندوق درآمد اسلامی^۱

این صندوق با هدف ارائه جریان وجوه حلال و سازگار با درآمد و حفظ سرمایه بلندمدت مبتنی بر شریعت اسلامی تشکیل شده است که برای سرمایه‌گذاری، از ابزارهای مناسبی مانند صکوک (اوراق قرضه اسلامی)، گواهی سرمایه‌گذاری اسلامی، مشارکت و مباحه استفاده می‌کند.

صندوق اسلامی میزان^۲

بزرگ‌ترین صندوق عدالت در بخش خصوصی است و صندوق سهام مبتنی بر شریعت اسلام بوده و سیاست سرمایه‌گذاری را ضمانت می‌کند. این صندوق ترکیبی از درآمد ورشد سهام شرکت‌های اسلامی است. سرمایه‌گذاری در این صندوق دوساله است. اعتبار مالیاتی افراد حقوق بگیر در آن ۲۷۲ هزار روپیه و برای افراد غیر حقوق بگیر یک میلیون روپیه است. حداقل سرمایه‌گذاری ۵ هزار روپیه برای سرمایه‌گذاران کوچک است. علاوه بر آن ارائه کلیه مزارع که مرتبط با سرمایه‌گذاری در صندوق‌های متقابل را برعهده دارد.

صندوق متوازن^۳

این صندوق با هدف ارائه بازده معقول با توزیع دارایی‌ها میان حقوق صاحبان سهام و بدهی‌های بازار است. این صندوق تعادل را برای سرمایه‌گذارانی دنبال می‌کند که در جست‌وجوی بازدهی بالاتر و ریسک کم هستند.

ویژگی‌ها

- ارائه سود ثابت در دوره‌های مختلف بازار

^۱- MIF

^۲- MIF

^۳- MBF

- تنوع در سبد عرضه محصولات و خدمات سرمایه‌گذاری بدون آنکه نیازی به سرمایه‌گذاری در صندوق‌های متعدد باشد
- راهبرد متوازن سرمایه‌گذاران در افق سرمایه‌گذاری بلندمدت و کوتاه‌مدت که با خطر ریسک نسبتاً پایین
- ایجاد مطلوبیت لازم برای سرمایه‌گذارانی که از نوسان‌های بازار ترس دارند

۸-۱- امتیازات ویژه بانکی^۱

بانک میزان راهی مناسب و ویژه را برای رفع نیاز مالی مشتریان در بانکداری اسلامی طراحی کرده است که بر سه اصل استوار است:

اول- ارائه خدمات ویژه بانکی با توجه به درک نیازهای اساسی بانکی مشتریان
دوم- ارائه راه‌حل‌های مالی منطبق بر شریعت اسلام براساس اولویت‌ها و ارزش‌گذاری محصولات و خدمات

سوم- شناخت رابطه مشتری با بانک و پاداش با نرخ‌های متفاوت و منحصر به فرد این بانک برای ارائه خدمات برتر بانکی به دارندگان حساب، معیارهای معینی برای تخصیص حق بیمه بانکی به مشتریان براساس میانگین ماهانه تراز مانده حساب در نظر گرفته است که بدین قرار است:

- کلیه حساب‌های جاری معادل ۳ میلیون روپیه یا بالاتر
  - کلیه گواهی‌نامه‌های سپرده معادل ۵ میلیون روپیه یا بالاتر
  - حساب‌های مشترک و گواهی‌نامه‌های سپرده معادل ۵ میلیون روپیه یا بالاتر
- نکته حائز اهمیت آن است که مشتریان واجد شرایط و علاقه‌مند به خدمات بانکی حق بیمه، می‌بایستی فرم ثبت نام مربوطه را تکمیل نمایند و در صورت عدم رعایت نکردن مفاد قرارداد، حق بیمه بانکی قطع می‌شود.

مزایای طرح

- چشم‌پوشی از هزینه بانکداری عمومی و خدمات^۲

^۱- MEEZAN PREMIUM

^۲- ADC

- چشم‌پوشی از هزینه و یا تخفیف محصولات قابل فروش بانکی
- برداشت‌های نقدی و غیرنقدی^۱ از ویزا کارت پلاتینی
- اعطای تخفیف و امتیازهای ویژه در انتخاب محصول از خرده‌فروشی‌ها، هتل‌ها و رستوران‌ها
- دسترسی رایگان به سالن بین‌المللی^۲ فرودگاه در کراچی، لاهور و اسلام‌آباد با ویزا کارت اعتباری پلاتینی
- استفاده از تیم اختصاصی ارتباط با مشتریان برای مدیریت نیازهای بانکی و نظارت بر روابط مالی با بانک و حق بیمه بانکی در همان سطح مورد توجه قرار می‌گیرد.
- مشاوره تلفنی رایگان با کارشناسان علوم بانکی به صورت شبانه‌روزی و در هفت روز هفته
- استفاده از حق بیمه بانکی اینترنتی و دسترسی آسان به حساب‌های بانکی برای مشتریان در هر مکان و زمان
- ارائه حق بیمه^۳ و هشدارها در خصوص معاملات بانکی برای حساب مشتریان
- ارائه راه‌حل‌های مدیریت دارایی طیف وسیعی از محصولات مالی با نظارت هیئت شریعت، به طوری که درصدی از تخفیف به مشتریان در بازه زمانی مشخص در فروشگاه‌ها، بیمارستان‌ها اعمال می‌شود. به عنوان مثال در بخش بهداشت و درمان بابت خدمات درمانی از بیمارستان بین‌المللی شفا از طریق ویزا کارت اعتباری پلاتینی ۱۰ درصد تخفیف تا ۳۱ دسامبر ۲۰۱۵ به این دسته از مشتریان ارائه می‌شود.

دریافت خدمات انحصاری

این بانک با به‌کارگیری کارکنان و کارشناسان باتجربه و با دانش در مراکز بانکی حق بیمه واقع در شهرهای کراچی، لاهور، اسلام‌آباد، راولپندی، سیالکوت و فیصل آباد خدمات و راه‌حل‌های مناسبی را در زمینه‌های مالی اسلامی به این مشتریان ارائه می‌دهند. این خدمات عبارت‌اند از:

^۱- POS

^۲- CIP

^۳- SMS

اول- دسترسی آسان و رایگان به اینترنت پرسرعت
دوم - برگزاری جلسات تجاری و کسب و کار مشتریان در این مراکز
سوم - استفاده از اتاق همایش خصوصی برای برگزاری ملاقات و جلسات کسب و کار مشتریان

۹-۱- بخش آموزشی بانک

این بانک همواره می‌کوشد تا از طریق فایل‌های صوتی و تصویری به معرفی بانکداری اسلامی بپردازد. علاوه بر آن با بهره‌گیری از کتب از جمله "راهنمای زکات" و "راهنمای بانکداری اسلامی" و نشریات الکترونیکی و ارائه تعریف جامعی از عقود کاربردی در قالب بخش مجزایی با عنوان اصطلاحات علوم بانکی، فعالیت‌های بانک میزان را به تصویر می‌کشد.

دسترسی آسان به اخبار بانکی و معرفی خدمات جدید بانکداری الکترونیکی از جمله فعالیت‌های دیگر این بانک محسوب می‌شود. افزون بر آن مقالات علمی در زمینه‌های صنعت بانکداری، عقود اسلامی، مسایل فقهی مانند ربا و غرر، طرح استراتژیک بانکداری اسلامی، ابزارهای مشتقه بازار سرمایه منطبق با شریعت، اصول مالیه خرد اسلامی و غیره در سایت بانک میزان در دسترس عموم علاقه‌مندان قرار دارد.

گزارش صورت وضعیت مالی بانک

در نوزدهمین مجمع عمومی سالانه بانک میزان که در ۲۷ مارس ۲۰۱۵ در ساختمان مرکزی درکراچی با حضور در کمیته حسابرسی، رئیس مجمع، رئیس و اعضاء هیئت مدیره، حسابرسان خارجی و سهامداران برگزار شد، عملکرد بانک در سال ۲۰۱۴ بررسی و برتداوم فعالیت‌ها در حوزه تجارت تاکید شد. سود حاصله این بانک پس از کسر مالیات در سال ۲۰۱۴ به رقم ۴/۵۷ هزار میلیارد روپیه رسیده است که در مقایسه با سال قبل از آن (۳/۹۵۷ هزار میلیارد روپیه) رشد مناسبی داشته است. سپرده‌های این بانک نیز با ۳۱ درصد رشد به ۳۸۰ هزار میلیارد روپیه در سال ۲۰۱۴ رسیده است، این در حالی

است که پرتفونی (سبد سرمایه‌گذاری) با ۳۸ درصد رشد به ۱۷۶ هزار میلیارد روپیه رسیده است و سود سهام نقدی سهامداران ۱۲/۵ درصد اعلام شد.

پیوست شماره ۱: جدول مقایسه شاخص‌های مالی سال ۲۰۱۴ با وضع گذشته آن
 پیوست شماره ۲: ترازنامه سود و زیان در سه ماهه اول سال ۲۰۱۵
 پیوست شماره ۳: نمودار رشد سود پس از کسر مالیات و سپرده‌ها طی سال‌های ۲۰۰۹ تا ۲۰۱۴

پیوست شماره ۴: نمودار رشد سهام سرمایه و دارایی‌ها طی سال‌های ۲۰۰۹ تا ۲۰۱۴
 پیوست شماره ۵: مقایسه صورت سود و زیان و وضعیت رشد الگوهای مالی در سال‌های ۲۰۱۳ و ۲۰۱۴

جمع‌بندی نتیجه‌گیری

با توجه به اینکه کم‌تر از دو دهه از عمر بانک میزان در عرصه بانکداری پاکستان می‌گذرد، می‌توان چنین استنباط کرد که با رعایت شاخص‌های موثر مانند توسعه انسانی و مالی این بانک توانسته است بالاترین استاندارد کیفیت بانکداری اسلامی را از آن خود کند و آمار و ارقام در صورت وضعیت مالی این بانک نیز خود گویای این مطلب است که میزان رشد خالص این بانک طی سال‌های ۲۰۰۹ تا ۲۰۱۴ به ۴/۵ برابر رسیده و مجموع سپرده‌ها نیز در همین بازه زمانی ۳/۸ درصد رشد داشته است و همین موضوع نشان‌دهنده برنامه‌ریزی هدفمند این بانک در سال‌های اخیر است.

آنچه می‌تواند به‌عنوان دلایل موفقیت این بانک قلمداد شود عبارت است از:

اول - تنوع خدمات و محصولات: روابط مناسب با سازمان حسابداری و حسابرسی مؤسسات مالی اسلامی

به‌عنوان مرجع استانداردسازی محصولات مالی اسلامی موجب شده است تا این بانک محصولات منحصر به فردی را برای نیاز به همه مشتریان اعم از اشخاص حقیقی و حقوقی ارائه دهد.

دوم - بهره‌مندی از سرمایه‌گذاری خارجی: با نگاهی به ساختار سهام بانک، مشاهده می‌شود که قریب به ۸۰ درصد از سرمایه این بانک حاصل سرمایه‌گذاری کشور کویت است. علاوه بر آن ردپای بانک توسعه اسلامی به‌عنوان یکی از سهام‌داران عمده این بانک دیده می‌شود که یک مزیت رقابتی نسبت به سایر بانک‌های کشور به حساب می‌آید.

سوم - روابط مستحکم با مراکز قدرت: حضور بانک توسعه اسلامی در عرصه بانکداری پاکستان و حضور نمایندگان این بانک به‌عنوان اعضای هیئت مدیره می‌تواند اثر چشمگیری در پیشرفت‌های حاصله داشته باشد. در حال حاضر بانک مرکزی پاکستان یکی از چالش‌های صنعت بانکداری کشور را دسترسی محدود به منابع انسانی آموزش دیده عنوان می‌کند. این بانک می‌تواند با همکاری بانک توسعه اسلامی خلاء موجود در آموزش‌های تخصصی را پر کند. عربستان سعودی یکی از مهم‌ترین متحدین منطقه پاکستان محسوب می‌شود. سابقه همکاری دو کشور به جنگ افغانستان بر می‌گردد. پس از آن در دهه ۱۹۷۰ عربستان در تأمین مالی بخش هسته‌ای پاکستان نقش کلیدی ایفا کرده است و در حال حاضر نقش مهمی در سرمایه‌گذاری در بخش‌های مختلف صنعت، انرژی، کشاورزی و بانکداری در پاکستان دارد. [6]

چهارم - انتخاب هدفمند افراد ذی نفوذ در لایه‌های مدیریت بانک: حضور رئیس هیئت امنای سازمان حسابداری و حسابرسی مؤسسات مالی در راس هیئت مدیره بانک و انتخاب عرفان صدیقی به‌عنوان یکی از اعضای کمیته راهبردی بانکداری اسلامی پاکستان و عضو هیئت امنای AAOIFI در ریاست مدیریت اجرایی بانک می‌تواند جایگاه تفکر هوشمندانه در مدیریت بانک را ترسیم کند.

پنجم - استفاده از ابزارهای سیاسی برای حضور در عرصه اقتصادی: حضور ژنرال پرویز مشرف رئیس‌جمهور سابق پاکستان در سال ۲۰۰۱ در مراسم اخذ مجوز بانکداری اسلامی نشان از توجه به ساختار سیاسی مدیریت بانک دارد.

ششم- جایگاه متعالی هیئت شریعت اسلامی برای انطباق علوم بانکی با فقه: راه‌اندازی هیئت شریعت، نخستین گام در جهت اسلامی کردن فرایند علوم بانکی است که بانک میزان در این عرصه پیشگام بوده است.

در مجموع با نگاهی بر شالوده نظام بانک میزان چنین استنباط می‌شود که برای حرکتی هدفمند در عرصه بانکداری اسلامی می‌بایستی در شاخص‌های سرمایه انسانی و مالی توأمان به موفقیت دست یافت.

کتابنامه

- [1] طارق ظاهر و کبیر حسن: مطالعه تطبیقی مفاهیم تامین مالی در بانکداری اسلامی و متعارف مدیریت کل نظارت بر بانکها و مؤسسات اعتباری، ۱۳۸۵ - بانک مرکزی
- [2] میرجلیلی، سیدحسین: ارزیابی بانکداری بدون ربا، تهران، انتشارات وزارت امور اقتصادی و دارایی، ۱۳۷۴.
- [3] هدایتی، رضا: مروری بر اجرای بانکداری اسلامی، سلسله مقالاتی پیرامون بانکداری اسلامی ص ۷ پ ۱۳۷۷.
- [4] حسن زاده، علی: بررسی تطبیقی کارایی و عوامل موثر بر آن در نظام بانکداری اسلامی، تهران پژوهشکده پولی و بانکی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۸۵.
- [5] طاهری، مسعود رضا: شناسنامه بانکداری اسلامی در جهان
- [6] سایت خبرگزاری فارس (۹۳/۷/۲۵)، فرقه گرایی مانع سیاسی تعمیق

WWW.Sbp.org.pk

- پورتال بانک مرکزی پاکستان

WWW.MEEZANBANK.COM

- پورتال بانک میزان پاکستان

روابط پاکستان با ایران

پیوست شماره ۱

The key business results achieved in 2014 are as under:

	2014	2013	Growth
Branch Network	428 Branches	351 Branches	22% ↑
Presence	117 Cities	103 Cities	14% ↑
Deposits	Rs. 380 Billion	Rs. 290 Billion	31% ↑
Total Assets	Rs. 437 Billion	Rs. 330 Billion	33% ↑
Profit After Tax	Rs. 4.57 Billion	Rs. 3.96 Billion	16% ↑
Equity	Rs. 23.3 Billion	Rs. 17.9 Billion	30% ↑
Trade Business (Import and Export)	Rs. 376 Billion	Rs. 315 Billion	19% ↑

Financial Results

Rs. in Million

PROFIT AND LOSS ACCOUNT	2014	2013
Profit / return earned on financings, investments and placements	28,803	23,171
Return on deposits and other dues expensed	(15,440)	(12,526)
Net spread before provisions	13,363	10,645
Provision against non-performing financings and investments	467	93
Net spread after provisions	12,896	10,552
Fee, commission and brokerage income	1,569	1,258
Dividend income	284	309
Income from dealing in foreign currencies	1,626	603
Capital gain on investments	1,149	1,230
Other income	127	101
Income before expenses	17,651	14,053
Administrative and other expenses	(10,753)	(8,406)
Profit before taxation	6,898	5,647
Taxation	(2,328)	(1,690)
Profit after taxation	4,570	3,957

پیوست شماره ۲

MEEZAN BANK LIMITED
CONDENSED INTERIM PROFIT AND LOSS ACCOUNT (UNAUDITED)
FOR THE QUARTER ENDED MARCH 31, 2015

	Quarter ended March 31, 2015	Quarter ended March 31, 2014
	----- Rupees in '000 -----	
Profit / return earned on Islamic financings, investments and placements	8,277,289	6,369,029
Return on deposits and other dues expensed	4,030,630	3,603,711
Net spread earned	4,246,659	2,765,318
(Provisions) / reversals against non-performing Islamic financings and related assets - net	(225,746)	37,746
Reversal against off balance sheet obligations	84	-
(Provisions) / reversals for diminution in the value of investments	(99,787)	11,000
Reversal of provisions against amounts due from financial institutions	-	300
Bad debts written off directly	-	-
Net spread after provisions	3,921,210	2,814,364
OTHER INCOME		
Fee, commission and brokerage income	431,359	368,323
Dividend income	42,251	40,994
Income from dealing in foreign currencies	496,703	622,717
Capital gain on sale of investments - net	151,259	228,114
Other income	34,203	22,039
Total other income	1,155,775	1,282,187
	5,076,985	4,096,551
OTHER EXPENSES		
Administrative expenses	3,042,758	2,399,951
Other provisions	4,889	255
Other charges	235	-
Workers Welfare Fund	39,179	33,512
Total other expenses	3,087,061	2,433,718
	1,989,924	1,662,833
Extraordinary / unusual items	-	-
PROFIT BEFORE TAXATION	1,989,924	1,662,833
Taxation - Current	333,010	83,666
- Deferred	343,474	473,377
	676,484	557,043
PROFIT AFTER TAXATION	1,313,440	1,105,790
	----- (Rupees) -----	
Basic and diluted earnings per share	1.31	1.10

Chairman

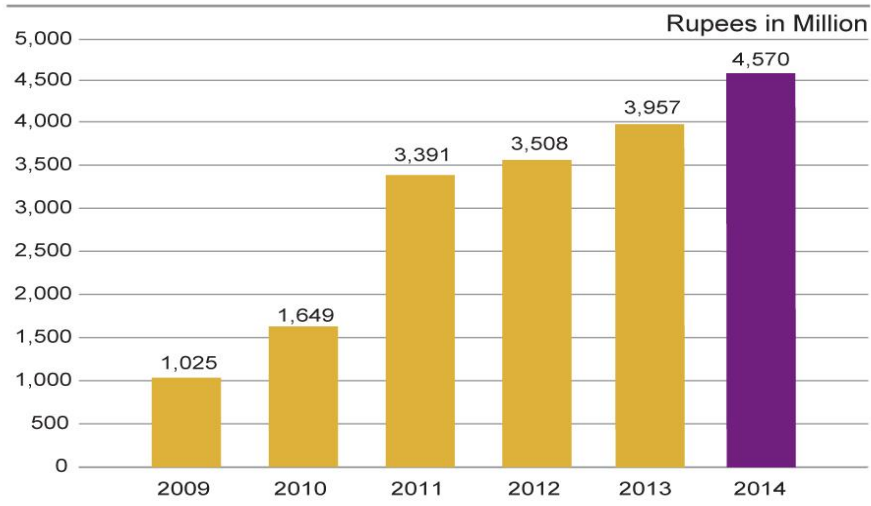
President & Chief Executive

Director

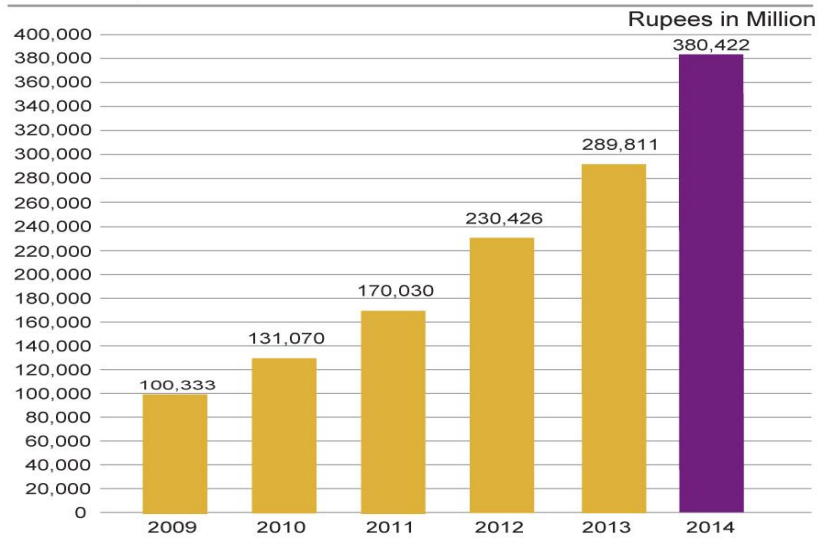
Director

پیوست شماره ۳

Profit After Taxation

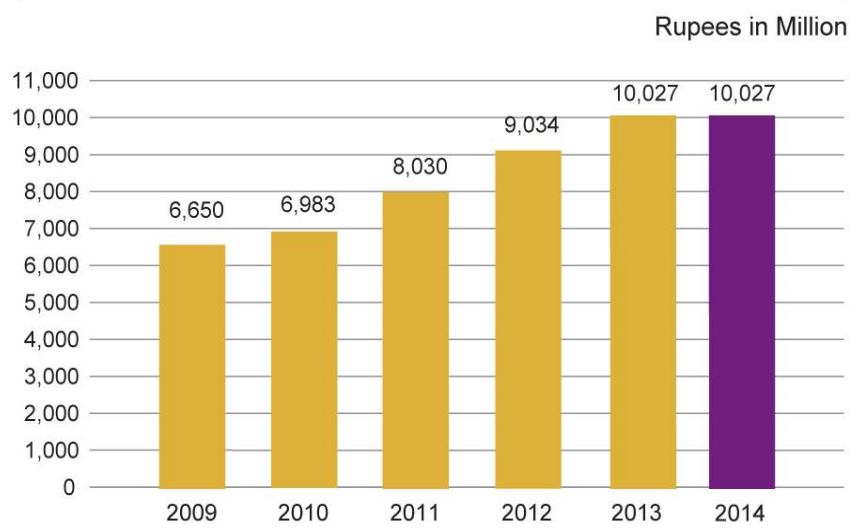

Total Deposits

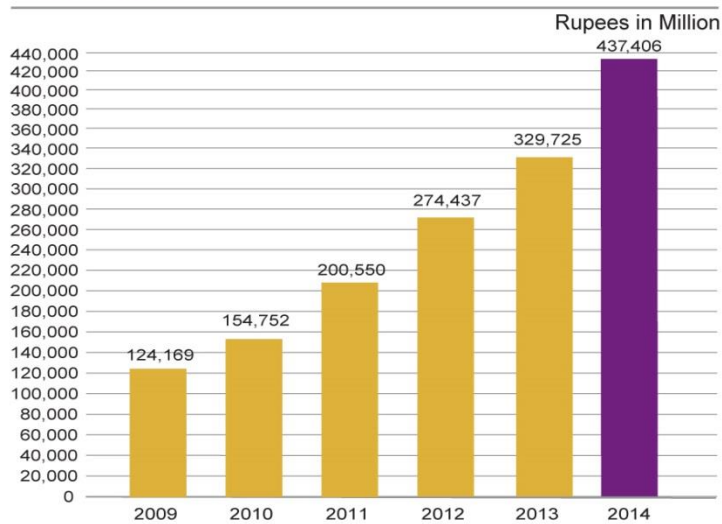

پیوست شماره ۴

Share Capital

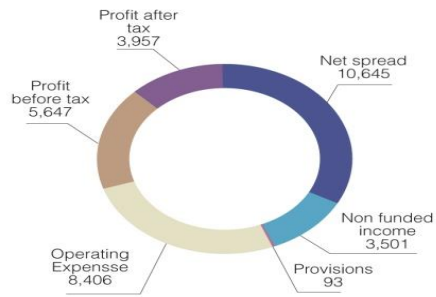

Total Assets

پیوست شماره ۵

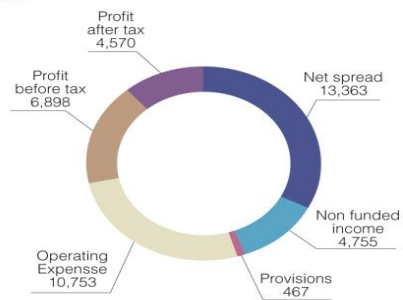
2013

Profit and Loss

Rupees in Million

2014

using Shariah-compliant financing agreements.

Financing Modes	2013 %	2014 %	Growth/(Decline) %
Diminishing Musharakah	29	25	(4)
Murabaha	28	15	(13)
Istisna	20	22	2
Musharakah & Running Musharakah	8	16	8
Ijarah	7	6	(1)
Salam-Bill	4	3.6	(0.4)
Tijarah	2	1	(1)
Salam-Commodity	0	6	6